

6. INFRASTRUKTUR-
KRITERIER

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

I Norge har vi hatt en stadig utvikling når det gjelder toppfotballarenaer både på herre og kvinnesiden de siste 10 årene. Dette skyldes at klubbene har sett nytten av å spille på en sikker, moderne arena som tilbyr både sine spillere, tilskuere, samarbeidspartnere og andre involverte best mulig forhold når de er på stadion. Klubblisensen har spilt en viktig rolle i å hjelpe klubber til å utvikle sikre og funksjonelle arenaer som ivaretar alle involverte. (6.1 INTRODUKSJON)

6.2 MÅLSETTING

Det er en overordnet målsetting fra forbundsstyret at klubber som deltar i den øverste divisjonen skal spille på så gode stadions at det kreves kun et minimum av justeringer i de tilfeller de skal konkurrere på internasjonalt plan og ha mulighet til å spille internasjonale kamper på sin hjemmestadion. Spillere, dommere, ledere, samarbeidspartnere, media, publikum og andre som er på fotballkamper skal også føle at de kommer til en trygg og sikker stadion, hvor de kan ta del i fotballen på en best mulig måte. I tilfelle det oppstår kriser og nødsituasjoner skal stadionet være lagt til rette for de best mulige arbeidsforhold for å løse enhver situasjon som måtte oppstå.

6.3 KRITERIER FOR 0. DIVISJON KVINNER

6.3.1 Generelt

Innenfor rammene av lisensordningen betyr "stadion" åstedet for en kamp og omfatter selve stadionet så vel som det omkringliggende området, herunder gjerdet som omgir det, luftrommet rett over stadionet (dersom eieren av stadionet innehar en slik rettighet) og TV-, presse- og VIP områdene.

Alle klubber i 0. divisjon kvinner må spille sine hjemmekamper på et stadion som tilbyr fasiliteter, bygninger og tjenester som oppfyller kriteriene i dette kapitlet (kriteriene må også oppfylle UEFAs krav til kamparena for europacupkamper, i de tilfeller kriteriene for kamparena for europacupkamper avviker er dette benevnt spesielt). Klubbene bes være oppmerksomme på at NFFs turneringsbestemmelser for 0. divisjon kvinner, samt at gjeldende Sikkerhets- og arrangementsbestemmelser fra NFF også skal overholdes.

Det gjøres spesielt oppmerksomt på at klubber som rykker opp fra en divisjon uten krav til klubblisens, men som har vært i divisjon med krav til klubblisens i løpet av de to foregående sesongene, vil ha krav på seg til å utvikle sine hjemmekamper på en stadion

som tilfredsstiller lisensvilkårene for 0. divisjon kvinner allerede første sesong etter opprykk.

På grunn av det store antall dokumenter som inneholder tekniske anbefalinger og krav til infrastruktur, har UEFA bestemt seg for å strømlinjeforme infrastrukturkravene for UEFAs klubbkonkurranser ved å utvikle "UEFA Stadium Regulations", som omfatter alle minimumsstandarder som "må-krav" i ett enkelt dokument. Som en del av denne nye tilnærmingen, må hvert enkelt stadion godkjennes eller sertifiseres i henhold til UEFAs minstestandarder og klassifiseres i henhold til et gitt kategorisystem. NFF er ansvarlig for denne godkjeningsprosessen og dens fornyelse, som vil være en del av den årlige lisensieringsprosessen. UEFAs enhet for stadion og sikkerhet vil yte nødvendig assistanse, kontrollere godkjenningene og organisere kontroller på nasjonalt nivå.

For å kunne delta i UEFAs klubbkonkurranser, må lisenssøkere oppfylle kriteriene for infrastrukturen som beskrevet i dette kapitlet. Kriteriene i denne manualen er delt inn i kategorier som beskrevet i kapittel 2, dette hjelper lisenssøker og lisensgiver til å ha en ryddig prosess.

STADIONGODKJENNING

1.01 A Godkjent stadion

Lisenssøker må ha tilgang til et godkjent stadion for å kunne delta i UEFAs klubbkonkurranser, samt norsk seriespill.

Lisenssøker må enten;

- eie egen stadion, eller
- inngå skriftlig kontrakt med eier(e) av et stadion eller med eiere av de forskjellige stadions lisenssøker vil bruke. Denne kontrakten må garantere bruken av stadionet i kommende sesong til UEFAs hjemmekamper som lisenssøker kvalifiserer seg sportslig for, og til norske serie- og cupkamper.

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

Klubben skal benytte samme stadion til alle hjemmekamper i den norske serien og cupen. NFF kan gi tillatelse til at annet stadion benyttes til enkeltkamper dersom særskilte grunner taler for dette. Stadion som benyttes i kamper arrangert av UEFA, må oppfylle alle minimumskrav definert i "UEFA Stadium Infrastructure Regulation" for den stadionkategori som vedkommende Turneringsbestemmelse krever, og godkjennes av det nasjonale forbundet.

I tillegg må stadion befinne seg innenfor territoriet til det nasjonale forbundet, dvs. NFF/Norge.

1.02 A Sertifisering

Stadionet må sertifiseres. Sertifiseringen må foregå i henhold til norsk lov, og til bestemmelser i denne klubblicensmanualen.

Sertifikatet må inneholde følgende informasjon:

- En bygningsteknisk bekreftelse på at alle deler av stadionanlegget tåler den belastning det utsettes for under et arrangement.
- Godkjenning av hver tribunesektor med henblikk på kapasitet (seter og eventuelle ståplasser), samt av hele stadionets totale kapasitet (seter og eventuelle ståplasser).
- Sikkerhetsforanstaltninger inklusiv kriseplaner (beredskapsplan og evakueringsplan) som er utarbeidet i henhold til retningslinjer bestemt av NFF. Disse planene må dekke alle deler av det arrangementet som omfattes av en fotballkamp, f.eks. billettdistribusjonssystem, tilskuerkontroll, medisinsk støtte, evakuering ved brann, strømstans eller andre nødssituasjoner.
- Bekreftelse fra stadioneier på at stadionet er bygget, utstyrt og vedlikeholdt i samsvar med gjeldende lover og forskrifter om forebygging av brann.
- Bekreftelse fra politimyndighet på at den er kjent med alle relevante forhold ved et fotballarrangement på vedkommende stadion.

NFF vil angi mer spesifikke krav, og utgi en mal for et standard sikkerhetssertifikat, som skal benyttes. Sertifikatet returneres til NFF signert av lokale myndigheter, det skal ikke være eldre enn to år ved oppstart av en ny sesong i lisensiert divisjon.

1.03 A Spillebanen

Klubben må ha en godt vedlikeholdt spillebane med en helt jevn overflate. Banen skal ha høy kvalitet, og må være spillbar under hele den nasjonale og internasjonale sesongen (UEFA).

Banen må være bygget opp av drenerende masser og et system som effektivt leder vann bort, slik at det ikke forekommer overvann på banen uansett vær- og temperaturforhold.

Banen må være utstyrt med et effektivt vanningsanlegg.

I tillegg kan baner med naturgress med fordel være utstyrt med tekniske hjelpemidler for å sikre god vekst i gresset som f.eks. kunstig lys, vekstduk, telt. Det bør utarbeides en vedlikeholdsplan for spillebanen.

Banen må ha en overflate som består av:

Alternativ 1: Naturlig gress av høy kvalitet

Alternativ 2: Grønt kunstgress som tilfredsstiller NFF sine krav til toppfotballspill

1.04 C Oppvarmet banedekke

Baner bør utstyres med et teknisk anlegg som sikrer tilstrekkelig varmetilførsel til banedekket slik at frost i banen ikke forekommer under kamp, uansett vær og temperaturforhold.

1.05 A Banens størrelse

Banen må måle:

Alternativ 1: Nøyaktig 105 meter x 68 meter

Alternativ 2: Dersom det på eksisterende stadionanlegg av bygningstekniske grunner ikke er mulig å øke banens størrelse til de internasjonale målene 105 x 68 m, kan NFF gi en tidsbegrenset dispensasjon innenfor følgende intervaller:

- Lengde: 100 meter til 105 meter

- Bredder: 64 meter til 68 meter

Spilleflaten på nye stadioner må måle nøyaktig 105 meter x 68 meter.

Merk: For UEFA-kamper følger kravene til spillebane turneringsbestemmelsene for den turnering klubben deltar i.

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

SIKKERHET

1.06 A Sikkerhet

Sikkerhet

Norsk lov gjelder for publikumsområdene.

Følgende forhold skal som et minimum utgjøre en del av planleggingen for eventuell nødsituasjon:

- Alle deler av stadionet, inklusiv inn- og utganger, trapper, dører, passasjer, tak, alle offentlige og private områder og rom osv. må oppfylle sikkerhetsstandardene (referanse I.01).
- Alle rømningsveier (ganger, tribuner og trapper) i tilskuerområdene må merkes i henhold til gjeldende bestemmelser og males eller merkes med en sterk, gul farge. Det samme gjelder for alle porter som fører ut av tilskuerområdene til spillebanen, og alle utganger og porter som leder ut av stadionet.
- Klubben må ha rutiner for å sikre at alle passasjer, korridorer, trapper, dører, porter osv som er tilgjengelig for publikum er fri for hindringer som vil kunne vanskeliggjøre fri flyt av tilskuere under et arrangement, så lenge det befinner seg tilskuere på tribunen.
- Alle utgangsdører og porter og alle porter fra publikumsområder som leder til spillebanen, må kunne åpnes utover av publikum og må holdes ulåst så lenge publikum er på stadion. Alle utganger og porter skal være under kontroll av vakter for å hindre misbruk, samt sikre frie rømningsveier i nødstilfeller. Disse utgangene skal være utstyrt med "panikk"-beslag som lett kan betjenes innenfra og som hindrer ulovlig adgang eller uønsket inngang utenfra. De skal ikke under noen omstendighet være låst eller blokkert/stengt på annen måte så lenge det er publikum inne på stadionet.

1.07 A Evakueringsplan og beredskapsplan

Lokale brann- og politimyndigheter må i sikkerhets-sertifikatet godkjenne stadions beredskaps- og evakueringsplan.

Planene må inneholde følgende minstekrav:

- Tegninger av bygninger, tribuner, fasiliteter.
- Beskrivelse av rømningsveier og nødutganger.
- Lokalisering av brannslukningsutstyr og brannmeldere.
- Instruksjoner for stadionets personell inkl. deres ansvar.

- Varslingsrutiner (brannvesen, politi, publikum).
- Beskrivelse av nødbelysning.
- Telefonliste med aktuelle numre.

1.08 A Kontrollrom

Alle stadionser må ha et kontrollrom hvor personene inne i rommet har god fysisk oversikt over stadionets innside. Rommets plassering skal bestemmes i samarbeid med den lokale politimyndighet.

Følgende personer bør være til stede i kontrollrommet under kamper:

- Arrangementssjef
- Sikkerhetssjef
- Arenasjef
- Lege/medisinsk koordinator

I tilfelle Brannvesen og Politi er representert på arrangementet skal også disse ha base i kontrollrommet.

Krav til kontrollrom:

- Rommet bør være på minst 20 m².
- Enkel adgang til toalett for begge kjønn.
- Teknisk utstyr påkrevet:
 - Mulighet for avlesning av samtlige brannvarslingsanlegg dersom et eller flere slike finnes i bygningsmassen på stadionet, tavle (whiteboard), stadionkart (hvor samtlige innganger og tribunefelt er angitt) oppslått på vegg, evakueringsplaner, telefon, nødvendig kommunikasjonsutstyr til speaker og andre viktige støttefunksjoner.
- I tilfelle det er videoovervåkning av stadion skal sentralen for videoovervåkning av området være i kontrollrommet.

Anbefalt innredning:

- Vask, kjøleskap, bord/stoler for minimum 6 personer og med nok sitteplasser for øvrig personell, luftkjølingsutstyr om mulig.
- Rommet bør ha god og enkel atkomst til spillgarderober, delegatrom og ærestribune.

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

1.09 A Sikkerhetssoner og reklameskilt

NFF har fastsatt følgende minimumsavstander (sikkerhetssoner) rundt spillebanen;

Mellom linjene som avgrensner banen og nærmeste hindring: Sidelinjer: 4,0 meter, hvorav min. 2,0 meter må ha samme underlag som banen.

Mållinjer: 5,0 meter, hvorav min. 3,0 meter må ha samme underlag som banen.

Innenfor sikkerhetssonen skal det ikke være plassert installasjoner, løse eller faste innretninger, eller oppholde seg personer utover kampens aktører (spillere, trenere og dommere).

Reklameskiltene må under ingen omstendighet være:

- Plassert på steder hvor de kan utgjøre en fare for spillere, funksjonærer eller andre.
- Satt opp på en måte, eller være av en form eller et materiale som kan representere en fare for spillere. Reklameskilt eller andre innretninger som drives med elektrisitet skal kun benytte et spenningsnivå som ikke kan skade kampdeltakerne.
- Produsert med et overflatemateriale som kan reflektere lys på en slik måte at spillere, dommere eller publikum forstyrres.
- Satt opp på usikret måte slik at vær og vind kan ta tak i skiltene og skape farlige situasjoner for spillere og publikum.
- Satt opp på en måte som hindrer publikum fra å komme inn på banen i en nødssituasjon der dette er en definert rømningsvei i evakueringsplanen.

Ved bruk av reklameskilt plassert horisontalt på bakken i sikkerhetssonen (for eksempel 3D-skilt), skal overflaten være produsert i et sklisikkert materiale og skiltet være festet godt til underlaget, uten kanter som spillere kan hekte seg fast i. Ingen del av denne reklamen skal være nærmere mål- og sidelinjene enn 1,0 m

1.10 B Nødsystem for lys

For de arenaer som har flomlys og bruker dette under kamper avviklet i NFFs serie eller cup gjelder følgende;

For å sikre at kampen kan fortsette uten avbrudd om ordinær strømforsyning til flomlyset faller ut, skal stadion være utstyrt med alternativ strømkilde med

teknisk utstyr som sikrer flomlys med 2/3 lysstyrke innen 15 til 20 minutter etter strømbrudd.

TRIBUNER OG PUBLIKUM

1.11 A Kapasitet

Total tilskuerkapasitet på stadion skal være minimum tilsvarende gjennomsnittlige publikumsbesøk fra foregående sesong.

Stadionets tribuner må ha minimum 500 sitteplasser, dette skal være enkeltseter.

Det anbefales at stadioner som nybygges, enten bygges med kapasitet på 2 000 sitteplasser med en gang, eller legges til rette for enkel utbygging til 2 000 sitteplasser når dette blir nødvendig.

I tilfelle ståtribuner brukes, skal det installeres bølgebrytere for minimum hver 5. rad; høyde 1,1 m og dimensjonert for å tåle trykket fra publikum som står bak dem.

Midlertidige (ikke permanente) tribuner er ikke tillatt.

1.12 C Antall ståplasser

Antall ståplasser bør ikke overstige 20 % av vedkommende stadions totale godkjente publikumskapasitet.

1.13 A Tilskuerområder

Det skal være mulig å dele opp tribunen i ulike sektorer for å hindre at publikum beveger seg mellom ulike tribuner, bortsett fra når dette er en del av en evakueringsprosess.

Sektorene skal ved oppdeling atskilles fysisk, supplert med et tilstrekkelig antall vakter.

Et avgrenset område skal kunne reserveres for både hjemme- og bortelagets supportere, på hver sin tribunedel i tilfelle dette anses nødvendig. Hver sektor skal ha tilgang til egne toaletter for både menn og kvinner, og en kiosk/ utsalgsside som selger forfriskninger. Sektorene skal også kunne legges til rette for separate innganger i nærheten av parkeringsplassen for supporterbusser.

TOPPSERIEN

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

I.14 B Tildeling av plasser til bortelagets tilskuere

En separat seksjon med plasser tilsvarende min. 5 % av stadionets totale kapasitet ved seriekamper, og tilsvarende min. 10 % ved NM kamper, skal kunne gjøres tilgjengelig for bortelagets supportere.

NFF og lokalt politi- og brannmyndighet har en overordnet rett til å fastsette avvikende antall plasser for gjestende lags supportere for enkeltkamper, basert på hensyn til publikums sikkerhet.

I.15 A Begrenset adgang

Publikum og media skal ikke ha adgang til spillebanen.

Det må være et sammenhengende gjerde eller annet stengsel mellom spillebanen og publikum, med minimum høyde 90 cm der hvor det er ståplasser og øvrige arealer hvor publikum har tilgang, og minimum høyde 60 cm der hvor det er sitteplasser. Et skilt skal plasseres mot publikum på dette skillet eller mellom gjerdet og banen (men ikke i sikkerhetssonen), hvor det står at det er forbudt for publikum å gå ut på banen.

I.16 A Enkeltseter

Setene må oppfylle følgende krav:

- Godt festet (f.eks. til gulv eller opptrinn)
- Atskilt fra hverandre
- Komfortable (ergonomisk utformet)
- Nummerert
- Ryggstøtte som er minimum 30 cm høyt.

I.17 B Seter under tak

Minimum 100 seter skal være under tak. I tillegg skal seter reservert for media og æresgjester være under tak.

Det anbefales at stadioner som nybygges enten bygges ut til 500 seter under tak, eller legges til rette for enkel utbygging til 500 seter under tak når dette blir nødvendig.

Merk: UEFA krever minimum 200 seter under tak.

I.18 A Funksjonshemmede tilskuere

På hver tribune skal det reserveres egnede plasser for rullestolbrukere med ledsagere. Antall plasser avgjøres av lokale krav, men det skal minimum

være 5 slike plasser (+ ledsager) totalt på stadion. (NFF anbefaler at minimum fem pr. 1000 seter skal reserveres rullestolbrukere med ledsagere.) Det skal være enkel atkomst til handikoptolett og kiosk i direkte forbindelse med disse plassene.

Følgende fasiliteter skal være tilgjengelige for å tilby tilfredsstillende service til funksjonshemmede tilskuere:

- Plasser med god, uhindret sikt hvor de samtidig er beskyttet mot vær og vind.
- Billettluke må være tilgjengelig for rullestolbrukere.
- Tilpassede atkomster fra utsiden av stadion til plassene.
- Toalettfasiliteter med enkel atkomst fra plassene.
- Enkel atkomst til kiosk tilpasset personer i rullestol.

I tillegg skal følgende krav oppfylles:

- Det må være mulig for rullestolbrukere å få tilgang til stadion og egne plasser, til wc og kiosk fra egne plasser, dette uten at dette skaper vanskeligheter for dem selv eller andre tilskuere.
- Funksjonshemmede tilskuere må ikke plasseres slik at deres mangel på bevegelighet utgjør en sikkerhetsrisiko for andre tilskuere i en nødsituasjon.
- Rullestolbrukere må ikke plasseres slik at andre tilskuere hindrer sikten til spillebanen med flagg, bannere, oppførsel (hopper i været) e.l.
- Enkelte funksjonshemmede kan ha vansker med å beskytte seg mot baller på avveie. Plassene må derfor velges slik at sjansene for å bli truffet av en ball er minst mulig.
- I tilknytning til rullestolplassen må det være disponibelt sete for ledsager.

Det anbefales sterkt å tilrettelegge stadion for universal utforming, inkl. avsatte områder for personer med forskjellige typer funksjonshemninger, for eksempel blinde/svaksynte. Om mulig bør også stadion utstyres med trådløse teleslynger for hørselshemmede.

TOPPSERIEN

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

SERVICE

1.19 B Serveringsfasiliteter

Stadionet må ha et utsalgssted for forfriskninger på alle tribuner/tribunesektorer. Utsalgsstedet må ha god kapasitet, være rent, tiltalende, være lett tilgjengelig og sentralt plassert.

Klubbene skal være oppmerksomme på de gjeldende sikkerhetsbestemmelsene i forhold til det som selges på slike utsalgssteder.

1.20 B Sanitærfasiliteter

Hver tribune må ha tilstrekkelig permanente toalettfasiliteter for både menn og kvinner, minimum 5 wc og 8 urinaler pr 1000 tilskuere. Det skal være lik fordeling mellom kjønnene av antall wc. Lokaliseringene av disse fasilitetene må sikre at hele stadionet har tilstrekkelig dekning av toaletter.

Avstanden fra tilskuerplassene til nærmeste toalett bør ikke overskride 50 meter. Det skal også være egne toaletter for media og VIP.

Toalettene må inneholde vaskefasiliteter med minimum varmt og kaldt vann og tilstrekkelig papirhåndklær og/eller håndtørkere.

Toalettene skal være lyse, rene og hygieniske, og det må fastlegges rutiner for renhold under hele arrangementet.

VIP

1.21 B Stadion - VIP-området

VIP-området må plasseres midt på hovedtribunen, noe forhøyet over banen, avgrenset fra ordinære publikusplasser. Området bør være på samme side som garderobes og mediefasiliteter.

VIP-området må ha egen atkomst fra utsiden av stadion, adskilt fra publikums- og mediainngangene, og føre direkte til mottakelsesområdet og derfra til tribuneplassene.

Akkrediterte som skal fra VIP-området til garderobeområdet må sikres direkte og sikker atkomstvei (representanter, observatører osv.).

Sitteområdet skal bestå av nummererte stoler av god kvalitet, under tak med god sikt til hele banen.

Det er viktig at det er tilstrekkelig plass mellom radene, slik at gjestene kan komme og gå uten at de forstyrrer andre gjester.

Feltet for æresgjester og ledere må kunne justeres til å inneholde minimum 50 seter, og feltet for andre VIP-er og sponsorer må kunne justeres til å inneholde minimum 100 seter. Begge feltene må ha enkel atkomst til rom hvor det serveres forfriskninger og mat, og enkel tilgang til egne toaletter.

Det må finnes tilstrekkelig antall VIP-parkeringsplasser i nærheten av VIP-inngangen og disse må være adskilt fra ordinært parkeringsområde.

UTSTYR

1.22 A Flombelysning

De stadioner som er utstyrt med flombelysning skal oppfylle UEFAs standardverdier (se retningslinjer og anbefalinger for stadionsbelysning for alle UEFA-konkurranser).

Flombelysningen skal ha en minimum lysstyrke (målt vertikalt mot hovedkamera) på 1200 lux. Jevnheten horisontalt skal være bedre enn 0,6 (E_{min}/E_{max}) og 0,7 (E_{min}/E_m). Fargetemperatur skal være 4000 K - 6000 K. NFF skal ha tilsendt et belysnings-sertifikat fra stadioneier før anlegge kan benytte flombelysning på sine arrangementer.

Flomlysanlegget skal ha en reserve strømkilde i henhold til kriterie I.10

Det kreves ikke flombelysning i 0. divisjon kvinner, men NFF anbefaler at kriteriet søkes oppfylt.

NFFs Forbundsstyre har gjort et prinsippvedtak om at stadioner som benyttes for spill i 0.divisjon kvinner etter skal ha flomlys.

1.23 A Stadionutstyr

Stadionet må ha:

- To innbytterbenker under tak, som hver tar minimum tretten personer (innbyttere og ledere). Benkene skal stå minimum 12 meter, og om mulig maksimalt 15 m fra hverandre i tillegg minimum 5 m fra sidelinjen.
- Ur som viser kamptiden, kombinert med resultat-tavle er påbudt.

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

- Elektronisk innbyttertavle er påbudt.
- Et reservemål må være tilgjengelig på stadion.
- Minimum to båreteam, kampens lege og ambulanse må være på plass på angitt sted nær banen så lenge kampens aktører og publikum befinner seg på stadionet.

Stadionet bør være utstyrt med egnet sikkerhetsutstyr for å kunne beskytte personer på banen eller i andre deler av stadionet fra lynnedslag.

Det er viktig at arrangører og sikkerhetsansvarlige på stadionet kan kommunisere med publikum, både på innsiden og utsiden av stadionet ved hjelp av et tilstrekkelig kraftig og pålitelig høytaleranlegg. Høytalersystemet må være av en slik kvalitet at publikum og spillere klart og tydelig, uten misforståelser kan høre og forstå alt som kommuniseres gjennom systemet. Dette uavhengig av om man befinner seg på innsiden eller utsiden av stadionet. Systemet skal ha en reserve strømforsyning som trer i kraft i tilfelle den ordinære forsyningen faller ut.

Alle publikumsinnganger må være utstyrt med teknisk utstyr som registrerer eksakt antall publikummere som til enhver tid har passert den enkelte inngang. Det bør også være mulig fortløpende å kunne avlese antall publikummere som har gått inn hver enkelt inngang fra kontrollrommet.

Utrykningskjøretøy som ambulanser og brannbiler må ha tilgang til spillebanen. Det samme gjelder alle typer av vedlikeholdskjøretøy.

1.24 C Videoovervåkning

Alle stadioneer bør vurdere å installere fastmonterte farge videoovervåkingskameraer som kan dreies både horisontalt og vertikalt.

Disse kameraene skal gjøre det mulig for de sikkerhetsansvarlige i stadions kontrollrom å overvåke alle innganger og utganger og alle publikumsområder både på innsiden og utsiden av stadion.

Videoovervåkningssystemet må ha egen, uavhengig strømtilførsel slik at systemet fungerer fullt ut ved utfall av ordinær strømforsyning. Det skal styres fra stadionets kontrollrom hvor monitorene skal være plassert, og hvor det må være mulig å ta stillbilder både fra innsiden og utsiden av stadion.

1.25 B Stadion - flaggstenger

Stadionet skal være utstyrt med minimum fem flaggstenger eller kunne fremvise minst fem flagg på en annen hensiktsmessig måte.

MEDISINSK BEREDSKAP

1.26 A Førstehjelp - publikum

Hver enkelt tribune på stadion må være utstyrt med ett eller flere førstehjelpsrom som kan ta seg av tilskuere som trenger medisinsk hjelp.

Krav til førstehjelpsrom:

- Førstehjelpsrommet skal plasseres slik at det er lett tilgang for publikum og utrykningskjøretøy både innenfra og utenfra stadion.
- Rommet skal utstyres etter anvisning fra arrangementets lege.
- Dører og ganger må være brede nok slik at en bære eller rullestol kan komme igjennom.
- Nok lys, god ventilasjon, oppvarming, om mulig luftkondisjonering, elektriske kontakter, varmt og kaldt vann, drikkevann og toaletter for både menn og kvinner i rimelig nærhet.
- Hjertestarter tilgjengelig under alle kamper.

Tydelig merket hvor rommet er med skilt både på stadionets inn- og utside.

1.27 A Stadion - førstehjelpsrom for spillere og dommere

Et førstehjelpsrom for spillere og dommere, som i visse tilfeller (nødssituasjoner) også kan brukes av publikum, skal finnes i garderobeområdet, så nær lagenes garderober og banen som mulig og med enkel atkomst til utsiden av stadion. Dørene og korridorene som leder til dette rommet må være brede nok til at båre og rullestoler kan passere.

Rommet skal utstyres etter samråd med arrangementets lege, og skal minimum inneholde:

- undersøkelsesbord
- en bære (i tillegg til de ved banen)
- vask (varmt og kaldt vann)
- hjertestarter tilgjengelig under kamp
- elektriske kontakter
- tydelig merking av rommet
- god belysning

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

1.28 B Parkering – utrykningskjøretøy

Parkeringsfasiliteter i umiddelbar nærhet av eller innenfor stadionet må stilles til rådighet for politikjøretøyer, brannbiler, ambulanser og andre utrykningskjøretøyer. Disse parkeringsplassene må være plassert slik at de gir direkte, uhindret inngang og utgang til/fra stadionet adskilt fra publikumsinnganger.

KAMPENS AKTØRER

1.29 A Atkomst til spillebanen

Både spillere og ansatte skal beskyttes mot verbal eller fysisk trakassering når de oppholder seg på stadionet.

Stedet der spillerne og dommerne kommer inn på banen, bør ideelt sett være på midtlinjen og på samme side som VIP-tribunen, pressetribunen.

Spillernes og dommers atkomst fra garderobeanlegg til spillebanen skal være sikret. Man skal sikre at aktørene ikke blir utsatt for for skade eller ubehag som følge av gjenstander eller annet som kan komme fra publikum enten på tribune, eller langs atkomstvei for aktørene.

Overflaten i korridorer og særlig trapper og ramper skal være av sklissikkert materiale.

Det må ikke være mulig for publikum eller media å få tilgang til garderobeområdet, spillersluse og ev. spillertunnel.

1.30 A Parkering aktører og atkomst til garderobene

Aktørenes (spillere, ledere, trenere, dommere) atkomst til stadionet må være så enkel som mulig, og deres vei fra kjøretøy til stadioninngangen må under ingen omstendighet være åpen for publikum. Området skal sperres av, slik at publikum blir hindret fra å ha fysisk kontakt med utøverne.

Følgende minimumskrav til parkering må tilgodeses klubber, dommere og andre ledere:

- 2 parkeringsplasser for busser
- 10 parkeringsplasser for biler

Disse parkeringsplassene må befinne seg så nær inngangen til garderobene som mulig.

Aktørene må kunne bevege seg fra kjøretøyet til garderoben uten å komme i kontakt med publikum.

1.31 A Garderobefasiliteter

Følgende rom og fasiliteter, av samme standard og størrelse for begge lag, må stilles til rådighet:

- 1 stk. omkleddingsrom på minimum 50 m² for hver klubb (hjemme- og bortelag), inneholdende:
 - Sitteplasser for minimum 25 personer
 - Klesoppheng og/eller skap for minimum 25 personer
 - Minimum 3 toalett (med sete)
 - Massasjebenk
 - Taktikktavle
- Tilliggende dusjrom på minimum 20 m² med minimum 9 dusjer.

For eksisterende anlegg som er i bruk av klubben når klubben rykker opp i divisjon som er underlagt lisens, kan følgende godkjennes av NFF:

- 1 stk. omkleddingsrom på minimum 40 m² for hver klubb (hjemme- og bortelag).
- Tilliggende dusjrom på minimum 10 m² med minimum 6 dusjer.

En slik godkjennelse kan kun gis i de tilfeller rommene er utstyrt og utformet slik at de fungerer hensiktsmessig for brukerne. Minst ett tilliggende rom skal være tilgjengelig for mannlige trenere.

Garderobe for dommere, minimumskrav:

- Dommerens garderobe skal være adskilt fra lagenes garderober, men ligge i nærheten
- Garderoben må være minimum 15 m², inkludert dusjareal
- Sitteplasser for 6 personer
- 2 dusjer
- 1 toalett
- 1 bord
- Teknisk utstyr for å underrette begge lag om kampstart.
- Anbefalt: massasjebenk

To separate garderober er påkrevd, da kamper i dag kan ledes av dommere av begge kjønn. Om mulig, og foretrukket, kan det være et felles oppholdsrom i forbindelse med separate garderober med omkleddingsmulighet, toalett og dusj.

TOPPSERIEN

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

1.32 A Dopingkontrollrom

Stadion skal ha et eget, avsatt og klargjort rom til bruk ved dopingkontroll. Dette rommet må være i nærheten av lagenes og dommerens garderobes og uten adkomst for publikum og medier. Rommet skal være på min. 20 m², og inneholde:

- Testavdeling med arbeidsbord for dopingkontrollør, 4 stoler, vask med kaldt og varmt vann, toalett (helst åpent) med sete og plassert slik at personer i ventesonene ikke har innsyn.
- Ventesone for 8 personer i direkte tilknytning til testavdelingen
- Kjølenskap med nok drikke
- En dusj anbefales
- Rommet må være tydelig markert og låsbart

1.33 B Delegatrom

Det skal finnes et rom for delegater, i nærheten av, og med enkel tilgang til lagenes og dommerens garderobes.

Rommet skal være utstyrt med følgende:

- bord
- stol
- enkel tilgang til:
 - et toalett med vaskeservant
 - telefon
 - kopimaskin
 - faks

TV/MEDIA

1.34 A Mediefasiliteter – plassering av TV kameraer

Det skal finnes en plattform for hovedkamera, fortrinnsvis plassert på hovedtribunen. Plattformen skal plasseres slik at hovedkamera kan ha posisjon nøyaktig midt på banen, og med en høyde som garanterer optimal bildekvalitet.

Plattformen skal kunne betjene min. 3 kamera, og må være på min. 10 m². Hovedplattformen bør være på den tribunen som ikke får motlys av solen.

Hovedkameraet må plasseres nøyaktig på midtlinjen og med en høyde som danner en vinkel fra det horisontale planet til sidelinjen på 40 grader. TV-kommentatorene må ha sin plass på samme side som hovedplattformen. I tillegg må det være to mindre posisjoner for offside kamera på samme

side som hovedkamera, 20-22 m fra mållinjen, plassert relativt høyt på tribunen. Det skal også settes av plass til kameraer bak begge mål, med en høyde som gir fri sikt over målets tverrligger til straffemerket.

Det må være en egen posisjon for flashintervju på anvist plass i teknisk sone fortrinnsvis innendørs. Detaljerte planer for kameraposisjoner fremgår av NFFs Mediahåndbok som gis ut årlig. Kameraplassering avtales før hver sesong i samarbeid med rettighetshavere, klubber, stadioneiere og NFF, jfr. NFFs Mediahåndbok.

1.35 B Mediefasiliteter

Stadionet må ha egnede mediefasiliteter som er lett tilgjengelige, reservert for arbeidende presse, radio og TV.

- Medieinngang til stadion, evt. flere innganger dersom det er separate innganger for fotografer og TV-personell.
- Resepsjonsdisk eller rom for akkreditering/informasjon til media.
- Låsbart rom for oppbevaring av kamerautstyr for ikke rettighetshavere. Rommet bør ligge nær medieinngangen.
- Minimum 10 permanente presseplasser utstyrt med bord som er stort nok til å romme en bærbar pc og en skriveblokk. Plassene må være under tak, fortrinnsvis plassert på midten av samme langside som spillernes garderobes. Pressetribunen skal være plassert best mulig, kun VIP-tribunen må ha en bedre plassering.
- Det må være mulig å øke antall plasser ved behov, f.eks ved UEFA kamper hvor det kreves minimum 20 plasser.
- Doble stikkontakter skal være tilgjengelig ved hver presseplass, som også skal ha mulighet for enkel oppkopling til internett for arbeidende presse. Dette kan for eksempel løses ved bruk av trådløst nettverk.
- Arbeidsrom for mediene på minimum 30 m² (UEFA 50 m²) med plass til minimum 25 personer, inklusiv fotografer. Rommet må inneholde nok stikkontakter, i tillegg til gode forhold for bruk av trådløst kommunikasjonsutstyr (mobiltelefon) og enkel oppkopling til internett.
- Toalettfasiliteter for både menn og kvinner.

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

- Mixed zone (intervjuområde), fortrinnsvis under tak, med beliggenhet mellom spillergarderobene og spillerbussene. Området skal være avsperrert for andre.
- Pressekonferanserom, hensiktsmessig utstyrt og med minimum 25 seter. Arbeidsrommet for pressen kan benyttes for dette formål så sant dette er hensiktsmessig innredet.
- Det skal være et parkeringsområde for presse beliggende så nær medieinngangen som mulig.
- Det skal være mulig å frakoble høytalerne inne på presseområdet, evt. dempe lydnivået til ønsket nivå. Dette er særlig viktig for områder reservert for TV- og radiokommentatorer.

1.36 A Plassering av TV- og radiokommentatorer

Stadionet må ha 2 permanente TV-kommentatorposisjoner - som hver kan ta tre personer, og minimum fire kommentatorposisjoner for radio som hver kan ta to personer. Disse må plasseres sentralt på hovedtribunen på samme side som hovedkameraene, under tak eller innendørs og med fri sikt til hele spillebanen.

Kommentatorplassene må være atskilt fra publikum med pleksiglass eller andre tekniske løsninger.

Strømforsyning må finnes på hver kommentatorplass.

Hver plass må være utstyrt med en skriveflate og må være belyst. Det må være mulig å plasser en TV-monitor på hver kommentatorplass.

UEFA kan kreve 1 TV-studio med størrelse 5m x 5m med min. 2,3m takhøyde, og et presentasjonsstudio med utsikt over banen. Det må kunne legges til rette for slike fasiliteter dersom stadionet skal benyttes som hjemmebane i kamper arrangert av UEFA. Det kan aksepteres at midlertidige løsninger blir benyttet for dette.

1.37 B OB van område

OB (Outside Broadcasting) van-området skal defineres i samarbeid med TV rettighetshaver og NFF. Dette området er minimum 250 m² flat parkeringsflate i umiddelbar nærhet til stadionet. Dette området skal sikre god parkering for kjøretøyer som brukes av TV selskaper til produksjoner.

OB van-området skal være sikret eller enkelt å sikre, og skal ha strømforsyning (400 V). Se nærmere spesifisering i NFFs mediahåndbok. Det skal iverksettes egnede sikringstiltak for dette området.

Et utendørsområde ved siden av, eller i tilknytning til OB Van-området, med uhindret utsikt mot syd, skal reserveres for satellittbiler (transportable jordstasjoner). Dette området skal også styres med strømforsyning fra samme kilde som OB van-området (400 V).

Det skal finnes en kabelvei eller annen mulighet som ivaretar driftssikkerheten på like god måte, for å kople OB Van-området til fjernsynsfasilitetene inne på stadionet, og på enkelte andre områder, for eksempel under banen, for å unngå at kabler forstyrrer eller hindrer spillere/funksjonærer/tilskuere. Permanent prekabling kan avtales med rettighetshavere.

TRENINGSFASILITETER

1.38 A Tilgjengelighet for klubb

Klubben må ha en tilfredsstillende infrastruktur for trening, godkjent av NFF. Treningsfasilitetene må være tilgjengelig for klubben hele sesongen.

For treningsfasilitetene gjelder følgende krav:

- Tilgang til minst en full størrelse bane, innendørs eller utendørs hele året rundt.
- En innendørs bane må ha kunstgress av god kvalitet. Utendørs bane skal ha kunstgress eller naturgress av god kvalitet. Hvis utendørs bane er eneste alternativ, skal denne være utstyrt med tekniske løsninger som sikrer gode spilleforhold uansett vær- og temperaturforhold, og den skal ha flomlys.
- Treningsfeltet bør ha tilgang til tilfredsstillende garderobeanlegg, dusjer, skadebehandlingsrom og oppholdsrom tilgjengelig for alle aktørene.

Alternativ 1: Klubben eier treningsfasilitetene selv.
Alternativ 2: Klubben har inngått skriftlig avtale med eier(e) av treningsfasilitetene. Denne avtalen må garantere bruk av treningsfasilitetene hele kommende sesong, for klubber som skal delta i konkurranser arrangert av NFF og evt. UEFA.

6. INFRASTRUKTURKRITERIER

SKILT OG BILLETTER

1.39 A Stadionreglement

Generelle regler for stadion fastsettes og settes opp ved alle innganger slik at publikum kan se dem.

Disse reglene må inneholde følgende minimums-informasjon med henblikk på:

- adgangsrettigheter
- avlysning eller utsetting av kamper
- beskrivelse av forbud og sanksjoner, som for eksempel å ta seg inn på spillebanen, kasting av gjenstander, medbringning av flasker, våpen e.l. på tribunen, banning eller nedsettende språkbruk, rasistisk atferd osv.
- restriksjoner angående alkohol, fyrverkeri, bannere osv.
- regler for sitteplasser
- årsaker til at man kan bli bortvist fra stadion
- informasjon angående kameraovervåking
- at arrangør ikke er ansvarlig overfor publikum med hensyn til ulykker, skader eller tap som måtte oppstå under avviklingen av arrangementet.

1.40 A Skilting og anvisninger på billetter

All generell informasjon på skilt utenfor og innenfor stadion må presenteres på norsk. Skilt for tribuneseksjon avsatt for bortesupportere skal i tillegg ha skilt på internasjonalt forståelig tegnspråk.

Et tilstrekkelig antall tydelige og lett forståelige skilt som viser publikum vei til de ulike sektorer på stadion, må plasseres i et tilstrekkelig antall i nærheten av og rundt på hele stadionet.

Billettene må inneholde tydelig informasjon om seteplassering og må stemme overens med skilting både utenfor og innenfor stadion.

Billetten må minimum inneholde følgende informasjon:

- Berusede personer vil bli nektet adgang til og vil bli bortvist fra stadion.
- Publikum må forvente en grundig visitasjon.
- Billettene refunderes ikke dersom arrangementet avbrytes.
- Arrangørene har intet ansvar for publikum i forbindelse med ulykker, skader eller tap som måtte oppstå under arrangementet.
- Billetter skal ikke selges for mer enn den verdien som står trykket på dem.

NFF kan vedta egne regler for skiltenes form, tekst, plassering og størrelse samt hvordan billettene skal se ut.

1.41 B Skilting i garderobeområdet

Alle korridorer må ha tydelige og lett forståelige skilt som viser gjestende spillere, dommere, ledere osv vei til sine respektive rom.

Alle garderober skal være tydelig markert, for eksempel:

- Garderobe hjemmelag
- Garderobe bortelag
- Dommere
- Delegatrom
- Dopingkontroll